

Els fabricants de sal denunciaran Iberpotash per dúmping ambiental

Després de conèixer l'informe de l'Estudi Ramon Folch, que certifica les males pràctiques ambientals que afecten el Bages, afavorides, a més, amb gairebé 300 milions d'euros de l'ACA

El runam salí del Cogulló (Sallent), amenaçador, ha crescut durant els anys de la present dècada del 2000 a un ritme d'unes 5.000 tones diàries, és a dir, d'uns 1,3 milions de tones de residus abocats per any. Probablement es tracta de la muntanya de creixement més ràpid de tota la Terra. Foto: Montsalat.

Els fabricants de sal de tota la península, representats en [Afasal](#) (Associació ibèrica de fabricants de sal) han posat el crit al cel després de conèixer, a través dels mitjans i d'un informe de l'Estudi Ramon Folch ([ERF](#)) l'impacte ambiental que està causant un dels seus associats al Bages -la multinacional israeliana ICL, de què [Iberpotash](#) és filial- i han decidit prendre mesures legals contra el que consideren una possible vulneració de la lleial competència, el que es coneix com a "dúmping ambiental".

El dúmping es basa en la venda de productes al mercat exterior a preus més baixos que els del mercat interior, per a poder fer front als competidors o per a descarregar l'excés d'existències. Les actuacions realment significatives realitzades amb l'objectiu de minimitzar els impactes generats per l'activitat minera d'Iberpotash al Bages han estat fetes i pagades per l'Administració, "que sembla haver actuat subsidiàriament davant la falta de diligència per part del contaminador", conclou l'informe de l'Estudi Ramon Folch. L'estalvi resultant de la falta d'inversió ambiental pot situar Iberpotash en una situació competitiva avantatjosa davant dels seus competidors, especialment europeus, el que podria generar l'anomenat dúmping ambiental, i d'això és queixen

ara la resta de fabricants.

Un negoci suportat amb diners públics

En el cas d'Iberpotash, a més, tot això s'hauria fet sense respectar el medi ambient i essent afavorits per gairebé 200 milions d'euros de diner públic invertits per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) amb les actuacions portades a terme per minimitzar la incidència dels runams salins a la comarca del Bages i per millorar la qualitat de les aigües superficials i subterrànies de la conca del riu Llobregat, tal com es pot veure en [aquest document de l'ACA](#) fet públic per la [Plataforma Prou Sal](#), que junt amb la [Plataforma Montsalat](#), malden des de fa anys per acabar amb un dels problemes mediambientals més greus en relació amb l'aigua a Catalunya, segons el parer dels experts, que ja ho van fer saber a [Alternativas para la gestión del agua en Cataluña. Una visión desde la perspectiva de la nueva cultura del agua](#) (editat per Bakeaz, l'editorial de la Fundació Nova Cultura de l'Aigua).

A aquests 200 milions d'euros de diner públic, caldrà afegir-ne els 97 M€ pressupostats i previstos per a la construcció del nou col·lector de salmorres, amb què la inversió total de l'Administració catalana passaria dels 300 milions d'euros (sense comptar-hi l'IVA).

Els fabricants de sal en peu de guerra

Afasal es va reunir aquest dilluns en una assemblea celebrada a Madrid convocada amb caràcter d'urgència i va acordar per unanimitat reservar-se el dret a exercitar, si fossin legítimes i necessàries, totes les accions pertinents en defensa dels seus interessos col·lectius i, en particular, les que poguessin suposar possibles vulneracions del principi de lleial competència perquè, al marge de sospesar mesures, demani assessorament legal especialitzat i, si aquest ho avalés, posi la conducta de l'empresa Iberpotash en coneixement dels organismes i instàncies pertinents en matèria de competència, la Comissió Nacional de la Competència (CNC), sense requerir una nova convocatòria de l'Assemblea General.

Afasal ha pres aquesta decisió després de conèixer, d'una banda, les notícies d'interès i importància per a la producció salinera en un futur immediat aparegudes en diversos mitjans de comunicació en les últimes setmanes en relació amb les activitats d'Iberpotash, que fan al·lusió a possibles múltiples incompliments de la legislació (en particular en matèria de mineria, medi ambient i urbanisme), i, de l'altra, l'informe fet per l'Estudi Ramon Folch i Associats -de reconegut prestigi i especialitzat en temes de medi ambient- en què s'al·ludeix a l'impacte negatiu de l'activitat d'aquesta multinacional israeliana a la comarca del Bages, especialment de l'anomenat Pla Phoenix.

Afasal ha volgut fer pública la seva preocupació pels possibles danys d'imatge que puguin estar afectant al sector i condemnar les pràctiques que podrien no ser respectuoses amb el medi ambient i que són susceptibles de vulnerar la normativa vigent. L'associació, que és sensible a l'estricta respecte de totes les normes i, en particular, a les que afecten al medi natural i a la producció en condicions sostenibles, manifesta que "ha de defensar els interessos professionals dels seus afiliats i la representació del punt de vista de la indústria de la sal a tots els nivells oficials que afectin, entre d'altres, a la contaminació del medi ambient".

L'anàlisi de l'Estudi Ramon Folch

Segons l'anàlisi de l'Estudi Ramon Folch i Associats (ERF), la situació ambiental actual de la conca hidrogràfica del Bages -iniciada el 1925- està condicionada per una llarga i intensa activitat minera que actualment exerceix l'empresa Iberpotash, filial del grup multinacional ICL, l'única en actiu en aquest territori, que n'explota les potasses.

El material de rebuig de l'activitat extractiva de la potassa, compost bàsicament de clorur sòdic, s'amuntega a l'exterior en comptes de retornar-lo a l'interior de les galeries com s'havia fet a la

primera meitat del segle XX. Aquest canvi genera un important canvi ambiental, especialment per l'acumulació de residus salins, les implantacions i llixiviats dels quals generen disfuncions ambientals en el medi, tot i que les legislacions europea, estatal i autonòmica obliguen les empreses extractores a realitzar mesures de minimització i restauració que les limitin al màxim. Durant anys s'han promogut causes judicials de tota mena (administratives i penals a Catalunya i a Brussel·les) per l'incompliment d'aquestes normatives.

L'abril de 2011, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, va anul·lar parcialment en primera instància l'autorització ambiental de l'explotació de la mina de Sallent ja que va considerar que el Pla de Restauració obligatori no era adequat i que la fiança fixada, també obligatòria i prevista per la Llei amb l'objectiu de cobrir els possibles impactes ambientals no resolts, no era proporcional a la situació real existent. De fet, les fiances del Pla de Restauració de 0,7 M€ i 1,1 M€, actualment en vigor, no són, segons l'informe de l'ERF, en absolut suficients, ja que ni tan sols cobreixen el 2,5% dels costos de restauració (sense considerar el manteniment). Segons l'Estudi Ramon Folch caldrien pel cap baix uns 71 milions d'euros, als quals caldria sumar els costos de les mesures correctores i de mitigació d'impactes i els de manteniment posterior, amb què s'arribaria als 100 M€.

L'ambiciós projecte anunciat per Iberpotash, l'anomenat [Pla Phoenix](#), que inclou tant mesures inversores associades a la millora dels processos extractius i productius de potassa (com ara la construcció d'una rampa a la mina de Súria i el tancament de la mina de Sallent), com la construcció d'una o diverses plantes de producció de clorur sòdic (sal), presentades com a solució ambiental o, si més no, a com a mesura resturadora dels impactes derivats de l'emmagatzematge de 62 milions de tones de residus salins.

Segons les conclusions de l'anàlisi efectuada per l'ERF, el Pla Phoenix no es pot considerar una mesura de restauració ni de remei de la situació ambiental actual, severament malmesa, perquè:

No redueix, sinó que incrementa, la massa global dels runams actualment existents en 1,2 milions de tones anuals, el que implicaria la duplicació, vers l'any 2075, dels volums de residus emmagatzemats en l'actualitat.

No preveu l'adequació, reparació o ampliació necessàries del col·lectors d'evacuació de salmorres al mar per compte propi, quan l'actual està en avançat estat de deteriorament i saturació.

No preveu la recuperació immediata i obligatòria del runam de Sallent quan finalitzi l'explotació de la mina que hi és associada, tal com l'obliga la legislació.

El Pla Phoenix, doncs, és vist com un pla inversor de millora dels processos productius però en cap cas es pot considerar com una mesura ambiental que redeueixi els impactes actuals i asseguri la resturació del medi afectat.

La situació ambiental de la conca del Bages, amb la importància estratègica que té el riu Llobregat per a l'abastiment d'aigua a la regió metropolitana de Barcelona, recolza la tesi d'una manca de mesufes suficients per part d'Iberpotash que mitiguin i controlin els impactes ambientals, mesures que sí que porten a terme altres empreses explotadores a la Unió Europea, incloses empreses del mateix grup industrial (ICL).